

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/Fl/intro>

Raajojen Kipuoireyhtymät

Versio 2016

2. Lapsuusiän fibromyalgia

2.1 Mikä se on?

Fibromyalgia kuuluu syntymekanismeiltaan puutteellisesti tunnettuihin tuki- ja liikuntaelimestön kiputiloihin. Se on oireyhtymä, jolle ovat ominaisia pitkäaikaiset, vähintään kolme kuukautta kestävät laaja-alaiset tuki- ja liikuntaelimestön kivut ylä- ja alaraajoissa sekä selän, vatsan, rinnan, kaulan tai leuan alueella. Kipujen lisäksi potilas on väsynyt ja kärsii lepoa antamattomasta yönestä sekä vakavuudeltaan vaihtelevista ongelmista, jotka liittyvät muistiin tai huomio-, ongelmanratkaisu- tai päättelykykyyn.

2.2 Kuinka tavallinen se on?

Fibromyalgiaa esiintyy pääasiassa aikuisilla. Lapsilla fibromyalgiaa on todettu pääsääntöisesti murrosiässä. Lapsiväestössä fibromyalgian esiintyvyys on noin 1 %.

Sairaus on yleisempi naisilla kuin miehillä. Fibromyalgiaa sairastavilla lapsilla on paljon samoja oireita kuin paikallista kipuoireyhtymää (CRPS) sairastavilla lapsilla.

2.3 Mitkä ovat sen pääasialliset oireet?

Potilas valittaa epämääräistä särkyä ylä- tai alaraajoissa. Kivun voimakkuus on yksilöllistä. Kipua voi tuntua muuallakin, esimerkiksi selän, vatsan, rinnan, kaulan tai leuan alueella.

Potilaalla on yleensä univaikeuksia eikä hän tunne aamulla oloaan virkeäksi. Usein potilas valittaa myös väsymystä ja siihen liittyvää

fyysisen suorituskyvyn heikkenemistä.

Fibromyalgiaa sairastavilla päänsärky, raajojen turvotus (potilas tuntee olevansa turvoksissa, vaikka turvotusta ei voikaan havaita), puutumisen tunne ja sormien sinertäminen ovat myös yleisiä. Oireet aiheuttavat ahdistusta ja masennusta ja lapsi joutuu olemaan paljon pois koulusta.

2.4 Miten tauti todetaan?

Diagnoosi perustuu vähintään kolme kuukautta jatkuneeseen särkyyn vähintään kolmella kehon alueella, minkä lisäksi potilas on väsynyt, kärsii lepoa antamattomasta yönestä ja hänellä on erilaisia kognitiivisia oireita (huomio-, oppimis-, päättely- ja ongelmanratkaisukykyyn, muistiin ja päätöksentekoon liittyviä ongelmia). Monilla potilailla tuntuu kipua, kun kipupisteitä painellaan. Tämä ei kuitenkaan ole diagnoosin edellytys.

2.5 Miten tautia hoidetaan?

Sairauden aiheuttamaa ahdistuneisuutta voidaan lievittää selittämällä potilaalle ja hänen perheelleen, että vaikka kipu on voimakasta ja todellista, nivelet eivät kuitenkaan vahingoitu eikä kyseessä ole vakava fyysinen sairaus.

Tärkein ja tehokkain hoitomenetelmä on sydän- ja verenkiertoelimistöä rasittavan ja rasituksen sietoa kehittävän liikunnan aloittaminen.

Suosittelavin laji on uinti. Seuraavaksi aloitetaan kognitiivinen käyttäytymisterapia joko yksin tai ryhmässä. Unilääkkeitä voidaan määrätä unen laadun parantamiseksi.

2.6 Millainen on taudin ennuste?

Fibromyalgiasta toipuminen ei ole helppoa ja vaatii potilaalta suuria ponnisteluja ja läheisten tukea. Lapset paranevat yleensä paremmin kuin aikuiset, ja useimmat heistä paranevat täysin. Tärkeintä on noudattaa säännöllistä liikuntaohjelmaa. Nuoret saattavat tarvita psykososiaalista tukea ja lääkehoitoa univaikeuksien, ahdistuksen ja masennuksen hoitoon.